

SÜNDMUSED

Töö- ja pereelu ühitamine – uus teema ENUTi jaoks

Marion Pajumets
sotsioloog

Euroopa ja ka Eesti seisab silmitsi madala iibe, tööealise elanikkonna kokkukuivamise ning vanurite arvu kasvuga. Sotsiaalse ja majandusliku heaolu tagamiseks peab Euroopa kiiresti välja töötama uusi strateegiaid ja meetmeid. Üha enam nähakse töö- ja pereelu ühitamises ja paindlikes töökorraldustes lahendusi, mis aiatavad vältida kriisi tööturul ja majanduses.

Uuringud näitavad, et üheks põhjuseks, miks laste saamist edasi lükatakse ja vaid ühe lapsega piirduakse on see, et pereelu on raske sobitada tööeluga ja lapsed kahandavad karjäärivõimalusi. Olukorra parandamiseks Eestis algatati Euroopa Sotsiaalfondi Equal alaprogrammist rahastatav Eesti Tööandjate Keskliidu ja partnerite projekti "Paindlikud õppe- ja töövormid – parimad võimalused töö- ja pereelu ühildamiseks".

Projekti eesmärgiks on vähendada barjääre tööellu tagasipöördumisel. Projekti esimese sammuna uuritakse paindlike töövormide rakendamist

soodustavaid ja takistavaid seadusandlike, majanduslike ja hoiakute seotud tegureid ning kogutakse parimaid praktikaid, mida edaspidi levitatakse tööandjate ja töövõtjate seas. Projekti raames töötatakse välja koolitus- ja nõustamisprogramm vanemate tööturule aitamiseks. Samuti propageeritakse paindlikus vormis töötamist, mis võimaldaks nii emal kui isal rohkem perega aega veeta.

ENUTi vastutada on hoiakuteuuring - laste saamise ja kasvatamise tõttu tööturult eemale jäänud vanemate töötamise motivatsiooni ja takistuste välja selgitamine. Samuti uuritakse millised on sihtrühma vajadused seoses koolituse ja lastehoiu ja muude teguritega. Projekti hilisemates faasides aitab ENUT vanemaid ja laiemalt Eesti avalikkust teavitada töö- ja pereelu ühitamise vajalikkusest ning võimalustest.

Projekti juhtpartneriks on Eesti Tööandjate Keskliit, partneriteks Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus, Eesti Ämmaemandate Ühing, Poliitikauuringute Keskus PRAXIS, Rahvastikuministri büroo, SA Eesti Õiguskeskus ja Tallinna Ülikool.

EHI üliõpilased ENUTis

Kolmapäeval, 16. novembril külastasid 30 Eesti Humanitaarinstituudi üliõpilast ENUTit. Koos õppejõud Sofia Joonsiga tutvusid EHI sotsioloogia üliõpilased ENUTi raamatukogu ja tegevustega. Marion Pajumets tutvustas ENUTit ja vastas küsimustele. Peale tutvustavat osa jätkus tavapärase loeng, millele järgnes filmi vaatamine.

Huvi ENUTi raamatukogu vastu oli mitmel üliõpilasel, loodetavasti saab ENUTi raamatukogu juurde uusi lugejaid EHI üliõpilaste näol. Ka olid tudengid huvitatud ENUTi seminaridest.

Tähelepanu!

ENUTi raamatukogu suletud jõulupuhkuseks 23. detsember – 9. jaanuar. Vabandame ebamugavuste pärast ja ootame teid jälle uuel aastal.

Käesoleva numbril väljaandmist toetab Avatud Eesti Fondi võrdõiguslikkuse programm

ENUT-i KONTAKT

Narva mnt. 25-410,

Tallinn 10120

Tel./Fax (+372) 6409 173

www.enut.ee

E-post: enut@enut.ee

ENUT- i UUDISED 2 / 0 5

Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskuse väljaanne nr. 15

Toimetajalt

ENUT-i Uudised annavad aastalõpu ülevaate ENUTi erinevatest tegevustest. Pikemalt räägivad erinevatest projektidest oma artiklites ENUTi töötajad Ilvi Jõe-Cannon, Marion Pajumets ja Triin Kurro.

Mitmed ENUTi projektid on seotud inimkaubitsemisega, see on meile oluliseks teemaks olnud juba mitu aastat. Kristiina Luht annab ülevaate Sotsiaalministeeriumi tegemistest inimkaubitsemise ennetamisel.

Kajastamist leiavad selles numbris ka soouringutega seotud seminarid ENUTis, mille eesmärgiks oli tutvustada üliõpilastele Tallinna Ülikooli soouringute lisaeriala. Soouringute ühe haruna on Eestis populaarsust kogunud meesuurimus. Tartu Ülikooli doktorant Helen Biin teeb selles numbris lühida kokkuvõtte meesuuringu arengust maailmas ja Eestis.

Novembri lõpus toimus ka ENÜ igaaastane naisorganisatsioonide konverents, seal toimunud arutlustest kirjutab projektijuht Eha Reitelmann. Triin Kurro sulest pärinevad veel raamatukogu uudised ja väiksemad uudistenuptud ENUTi tegemistest.

Head lugemist!

Sisukord

lk 1	Toimetajalt
lk 2	CATW projekt siseneb teise faasi <i>Ilvi Jõe-Cannon</i>
lk 3	ENUT haldab CATW/EWL projekti <i>Ilvi Jõe-Cannon</i>
lk 3	ENÜ tutvustab EWLi üldkoosolekul ettepanekut seoses 2006. aasta jalgpalli MM mängudega Saksamaal <i>Ilvi Jõe-Cannon</i>
lk 4	Sotsiaalministeeriumi töö inimkaubitsemise ennetamisel <i>Kristiina Luht</i>
lk 4	Keha meediapeeglis <i>Triin Kurro</i>
lk 5	Konverents "10 aastat Pekingi maailmakonverentsist" <i>Eha Reitelmann</i>
lk 6	Meesuurimusest maailmas ja Eestis <i>Helen Biin</i>
lk 7	ENUTi viie seminari tsükkel <i>Triin Kurro</i>
lk 7	Raamatukogu uudised <i>Triin Kurro</i>
lk 8	Sündmused

CATW projekt siseneb teise faasi

Ilvi Jõe-Cannon
ENUTi projektijuht

CATW (Coalition Against Trafficking in Women) projekt „Väljakutse esitamine prostitutsioonitööstuse legaliseerimisele ja dekriminiseerimisele ning keskendumine nõudlusele”, mis algas 2004. aasta septembris, lõpetas aasta hiljem ettevalmistusfaasi ja laienes kõigile Baltimaadele. 26. septembril kohtusid Eesti võrgustiku liikmed ENUT-is, et saada ülevaade projekti esimese aasta tegevustest. Võrgustiku liikmetele lisaks osalesid koosolekul CATW-i direktor Janice Raymond ja CATW-i Euroopa Direktor Malka Marcovich.

Esimesel aastal koostati prostitutsiooni nõudluse teatmik. Selle eestikeelne pealkiri on „Prostitutsiooninõudluse tagamaad ja tegelikkus”. Tekst on esialgselt koostatud inglise keeles Ilvi Jõe-Cannoni poolt, eestikeelne väljaanne ilmus 26. Septembril, ning on tõlgitud ka läti, leedu ja vene keelde. Väljaanded ilmuvad pärast tekstide toimetamist ja enne projekti lõppemist (2006. aasta septembris) vastava väljaande eest vastutavate partnerite poolt kindlaksmääratud ajal.

ENUT korraldas ühise ettevõtmise Soome koostööpartneriga

Unioni Naisasiaini Suomessa, milles eesti ja soome meestel paluti väljendada oma seisukohti seksuaalse eksploatatsiooni eesmärgil inimestega kaubitsemise kohta, rõhutades, et nemad ei osta seksi, sest see alandab nii mehi kui ka naisi. Eestis saadeti kirjad 60 ühiskonnas üldtuntud mehele. Vastukaja on olnud julgustav ja 26. septembri koosolekul toimus diskussioon järgmiste sammude üle. Soome partner, keda esindas koosolekul Anne-Maria Marttila, tutvustas olukorda, mis ümbritseb seksi ostmise kriminaliseerimise protsessi vastuvõtmist Soomes. Soome parlament kiidab seksi

ostmise kriminaliseerimise seaduseelnõu tõenäoliselt heaks enne selle aasta lõppu. Sellest lähtuvalt kavandavad soomlased uut lähenemisviisi sel teemal.

Pärast projektipartnerite koosoleku kokkuvõtteid toimus pressikonverents, mis organiseeriti koostöös USA saatkonnaga. BNS ja ETV nii eesti- kui venekeelsed uudistesaadet, tegid konverentsist ülekande. Peale pressikonverentsi Tallinnas andis Ilvi Jõe-Cannon telefonitsi otseintervjuu Tartu raadiotele.

Õhtul siirdusid Janice Raymond, Malka Marcovich ja Ilvi Jõe-Cannon projekti edasiste Balti riike puudutavate tegevuste arutamiseks Läti pealinna Riiga. Läti poolne partner ja projektijuht Inete Ielote oli organiseerinud järgmiseks päevaks CATW projekti tutvustamiseks ümarlaua Läti parlamendis koos huvitatud parlamendiliikmete ja MTÜ-de esindajatega. CATW esindajad kiitsid Läti seaduseandjaid inimkaubitsemisega võitlemise riiklikku tegevusplaani vastuvõtmise eest ning julgustasid riigieelarvesse plaani teostamiseks raha määrama. Järgmisel päeval pidas Läti partnerorganisatsioonide võrgustik oma esimese

koosoleku, millel osales ka Leedu partner.

28. septembri õhtul jätkasid projekti juhid oma teed Leedu pealinna Vilniusse. Leedu partner ja projektijuht Dovile Rukaite oli järgmiseks päevaks organiseerinud konverentsi Leedu parlamendis, et esile tõsta CATW-i projekti ning kaubitsemise teematikat. Konverentsil osalesid Leedu valitsuse, parlamendi ja teemaga seotud MTÜ-de esindajad. Leedu Parlament oli suvel teinud seaduse

parandusettepaneku, mis sisaldab trahvi ka seksi ostjale (varem trahviti ainult müüjat). Seadus määratleb asjaolud, millest lähtuvalt prostitutsiooni ohvrit ei karistata. Paljud ruumisviibijad ei olnud sellest parandusettepanekust kuulnud ning parlamendi esindajaid julgustati seadust rakendama. Järgmisel päeval pidasid Leedu partnerorganisatsioonid oma esimese koosoleku.

CATW projekti eesmärk on Balti riikides tõstatada avalikku teadlikkust kaubitsemisest ja prostitutsioonist ning julgustada vastava seadusandluse vastuvõtmist, mis võitleks nende tegevustega.

CATW võrgustiku koosolek ENUTis: Ilvi Jõe-Cannon, Katrin Orav, Malka Marcovich, Janice Raymond

tegelevad ning võib ennustada, et lähiaastatel kogub ka meesuuringus Eestis jõudu. Meesuuringute arengu hoogustamise on üheks prioriteediks seadnud ka Sotsiaalministeeriumi soolise võrdõiguslikkuse osakond, kelle tellimusena valmib Tartu Ülikooli Sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika osakonnas käesoleva aasta detsembriks uuring „Meeste identiteeti ja muutuvaid soorolle

27. oktoobril korraldas Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus Tallinna Ülikoolis avatud seminari teemal „Keha ja seksuaalsus“.

Lektoriteks olid Redi Koobak (Kesk-Euroopa ülikooli soouuringute magister, TÜ doktorant), kes tegi sissejuhatuse erinevatesse keha käsitlestesse ja kategooriatesse, vaatles keha teematikat pop-kultuuris, meedias, kunstis ja teisteski valdkondades; ning Katri Eespero (sotsiaalministeeriumi soolise võrdõiguslikkuse osakonna peaspetsialist), kelle abiga otsisime vastuseid küsimustele: Kas söömishäireid tekitab meedia ja saleduskultus või on tegemist haigusega, mida põhjustab haige psüühika? Või ehk on põhjused hoopis kuskil mujal?

Söömishäirete ning keha teema on väga aktuaalne, mis oli ilmselt peamine põhjus, miks registreerujate arv oli üle viiekümne inimese, sh. nii esmakursuslasi erinevatest ülikoolidest, ajakirjanikke kui ka lihtsalt teemast huvitatuid.

Raamatukogust

ENUTi raamatukogus on toimunud mitmed muudatused seoses töötajate vahetumisega. Marju Järve tublit tööd jätkab Triin Kurro. Suvekuude jooksul saabus ENUT-isse suur hulk uusi raamatuid, kokku üle kuuekümmet raamatu. Suur tellimus oli võimalik tänu Avatud Eesti Fondile, kellega jätkub koostöö raamatukogu arendamisel. Valdkonni puudutasid tellitud raamatud väga erinevaid teemasid: inimkaubandust, prostitutsiooni, meediat ja kaasaegseid probleeme, keha-teemat, muusikat, kultuuri ja kunsti, arhitektuuri, majandust ja tarbimist, uurimismeetodeid jpm.

Suurt hulka raamatuid aitab ELNETi kataloogi sisestada infoteaduste kolmanda kursuse tudeng Lilian Viirma, kes aitab oma erialaste oskustega raamatukogu arendada ning loodetavasti suudab ENUT talle

käsitlevate uurimissuundade ja –probleemide aluste väljatöötamine”. Uuringus antakse ülevaade meesuuringute kujunemisloost, metodoloogias ja peamistest uurimissuundadest maailmas ning luuakse lähteülesanded kolme Eesti jaoks prioriteetse uuringu läbiviimiseks.

10.novembril teine seminar „Popkultuur-identiteedi mõjutaja?“

Samuti läks edukalt teine seminar „Popkultuur-identiteedi mõjutaja?“, kus Andra Siibak rääkis kultuuri/popkultuuri erinevustest, meedia mõjust ja auditooriumi analüüsist ‘naiste saadete’ kontekstis. Raili Põldsaar arutles popkultuuri ambivalentsusest soorollide kujutamisel välismaiste populaarsete telesarjade näitel. Suur auditoorium oli taaskord rahvast täis (üle 60 inimese) ning huviliste küsimustele vastati tükki aega peale seminari lõppu. 15. detsembril toimub sügissemstri viimane seminar Sooline vägivald ja inimkaubitsemine

TLÜ sotsioloogia osakonnas algas detsembris ka registreerumine soouuringute lisaerialale, mille raames on kevadsemestril kolm loengut: Meedia ja sugu; Sissejuhatus soouuringutesse; Sugu ja ühiskonnateadused ning sügisel ained: Soo perspektiiv hariduses ja psühholoogias; Soo aspekt kirjandus-, keele- ja kunstiteaduses. Registreerumine e-posti teel: nastik@tlu.ee.

Rohkem infot ENUTi kodulehel www.enut.ee

pakkuda mitmekülget praktikavõimalust.

Muudatustest rääkides, on muutunud ka ENUT raamatukogu lahtioleku aeg. Nimelt mainisid paljud lugejad rahulolu-uuringus, et ENUT on avatud neile ebasobival ajal ning võiks mõnel õhtul natuke kauem lahti olla. Tulles vastu lugejate soovidele, oleme nüüd teisipäeviti avatud kella kuueni õhtul. Uusi lugejaid on 2005 aasta jooksul lisandunud 20. novembri seisuga 98. Tänu Avatud Eesti Fondile avanes ENUT-il võimalus tellida taaskord üsna korralik hulk väärtuslikke raamatuid. Oleme Tellimisnimekirja koostamisel oleme arvestanud ka lugejate, soouuringute lisaeriala õppejõudude ja teiste soouurijatega soovidega. Tellimine on täies hoos ning loodetavasti saabuvad esimesed raamatud juba enne jõule.

Kõike head ning tegusat aastalõppu soovides, Triin Kurro ENUTi projektijuht.

Triin Kurro, ENUTi projektijuht

Vilu ettekannet Eesti põlevkivi kasutamisest ning varudest. Võeti vastu pöördumine keskkonnaminister Villu Reiljani poole.

Konverentsi viimases osas oli juttu kahest tõsisest naistevastase vägivalla ilmingust- lähisuhtevägivallast ja prostitutsioonist. Anti üle Eesti Naisteühenduste Ümarlaua 2005. aasta Valge Lindi auhind, mille seekord pälvis Põhja-Tallinna Valitsus. Valge Lindi auhinna saajaks võib olla üksikisik või organisatsioon, kes viimase aasta jooksul on kõige rohkem ära teinud naistevastase vägivalla tõkestamiseks või probleemi teadvustamiseks ühiskonnas. Auhind antakse välja rahvusvahelisel naistevastase vägivalla päeval 25. novembril.

Vastavalt Pekingi tegevusplatvormile tuleb valitsustel, sh kohalikel omavalitsustel kindlustada hästi finantseeritud varjupaikade olemasolu vägivalla ohvriks langenud naistele, samuti psühholoogilise, meditsiinilise ning muu nõustamise võimalus ning tasuta või odav õigusabi neile, kes seda vajavad. Tallinnas lähisuhtevägivalla ohvritest naistele varjupaiga avamise vajadusest räägiti mitu aastat. Läbirääkimisi varjupaiga avamiseks pidasid

erinevad mittetulundusühingud pikka aega paljude pealinna linnametnike ja ametiasutustega, kuid kuni käesoleva aasta kevadeni tulutult. Põhja-Tallinna Valitsus eesotsas linnaosa vanema Sirje Potise-paga oli esimene ametiasutus Tallinnas, kes lähisuhteohvritest naistele varjupaiga avamist ka praktiliselt toetada otsustas. 2005. aasta 8. märtsil avas ukseid Tallinna Naiste Tugikeskus-Varjupaik, kuhu võivad pöörduda kõik lähisuhtevägivalla ohvriks langenud naised, olenemata laste olemasolust peres. Abivajaid nõustavad professionaalsed juristid ja psühholoogid, vajadusel on võimalik leida varjupaigas ajutine eluase. Sirje Otstavel Tartu Naiste Varjupaigast, mis tähistas 25. novembril oma kolmandat sünnipäeva, rääkis sellest, mis on lähisuhtevägivalla ohvrite abistamiseks Eestis seni ära tehtud ja mis lähiajal tegemist ootab. Ilvi Jõe-Cannon ENUT-ist rääkis prostitutsioonist kui tõsisest naistevastase vägivalla vormist ja tutvustas omakoostatud kogumikku "Prostitutsiooninõudluse tagamaad ja tegelikkus". Konverentsi lõpetuseks tutvustas Eesti Naisteühenduste Ümarlaua vastvalitud eesistuja Laine Tarvis ümarlaua tegevuskava aastateks 2006-2007.

Meesuurimusest maailmas ja Eestis

*Helen Biin
TÜ doktorant*

Meeste uurimises kui sellises pole mitte midagi uut, erakordset ega radikaalset – mehed on meestekeskseid meetodeid kasutades teisi mehi uurinud juba väga pikka aega ning nimetanud seda tegevust ajalooks, sotsioloogiks või mõneks muuks teadusdistipliiniks. Iseseisva uurimissuunana hakkas meesuurimus arenema 1960. aastate lõpus, olles selleks tõuke saanud naisliikumisest, nn. teise laine feminismit. Esimesed meesuurijad tegutsesid Ameerika Ühendriikides, kus seitsmekümnendate aastate keskel loeti ülikoolides juba üksikuid vastavasisulisi loengukursuseid, ning teistes ingliskeelsetes riikides. Üsna pea alustati meesuurimusega tegelemist ka Põhjamaades ja Kesk-Euroopas (peamiselt Saksamaal). Valdonna peamine areng on toimunud aga alates 1980. aastatest, mil alustati esimeste meesuurimiskonverentside korraldamist ning loodi meesuurijate ühendusi. Viimasel kümnendil on meesuurimus laienenud Põhja-Ameerika ja Euroopa kõrval ka teistesse regioonidesse.

Esimesed meesuurijad tegelesid peamiselt võimu, patriarhaalsuse ja hierarhiaga seotud küsimuste lahkamisega, püüdes nihutada uurimisfookuse mehe kui inimese prototüübi käsitlemiselt mehe vaatlemiseni ühena kahest sugupoolest. 1980. aastatel kerkis seoses HIV/AIDSi levikuga päevakorda homoseksuaalsuse uurimine, Põhjamaades tegeleti palju heaoluühiskonna meespekti uurimisega (meeste positsioon

heaoluühiskonnas, soolise võrdõiguse tagamine jne). Seoses meesuurimise arenguhüppel viimasel kahel kümnendil on oluliselt mitmekesistunud ka probleemide ring. Nagu naisuurimus, nii on ka meesuurimus oma olemuselt interdistsiplinaarne uurimisvaldkond ning seetõttu on võimalusi uurimisprobleemide püstitamiseks hulgaliselt. Üheks oluliseks uurimissuunaks tänases meesuurimuses on maskuliinsuse konstrueerimine ning sellega seotud aspektid (vägivald, meeste tervisekäitumine, isadus jmt). Samuti on viimasel kümnendil väga palju kogutud võrdlusandmeid meeste positsioonist ja probleemidest erinevates riikides eri maailmajagudes.

Kuigi meesuurimus on Põhja-Ameerika, Põhjamaade ja Kesk-Euroopa akadeemilises maailmas jõudsalt kanda kinnitanud, on muudes piirkondades hetkel tegu veel oma arengu algusjärgus oleva teadusdistipliiniga. Ka Eestis pole meesuurimus veel juurduda ja teiste, aktsepteeritud uurimissuundadega võrdset positsiooni saavutada jõudnud, seda nii uurijate vähesuse kui ka eelarvamusliku suhtumise tõttu.

Kui küsida, kas ka Eestis tuleb meesuurimist tegeleda, ei saa vastata muudmoodi kui: "Jah, kindlasti!" Eesti meeste madal eluiga, suur suitsiidide arv, kehv tervis, vägivaldsus, vastuoluline suhtumine isarolli jmt näitajad viitavad selgele vajadusele ühiskonda meespektist uurida. Kuigi soouuringutega on Eestis tegeletud juba mõnda aega, on käsitlused ja uurimused senini olnud pigem naistekeskseid. Üksikud uurijad nii Tallinnas kui ka Tartus praegu juba meesküsimusega

ENUT haldab CATW/EWL projekti „Edendades ennetavaid meetmeid võitlemaks seksuaalse ärakasutamise eesmärgil inimkaubitsemisega”.

*Ilvi Jõe-Cannon
ENUTi projektijuht*

Ülalnimetatud koostööprojekt algatati 2005. aasta septembris. See täiendab CATW-i projekti „Võideldes prostitutsioonitööstuse legaliseerimise ja dekriminaliseerimisega ning keskendumine nõudlusele”. USA Välisministeeriumi inimkaubanduse monitooringu ja sellevastase võitluse büroo rahastab mõlemat projekti.

Projekt kasutab põhilise infoallikana trükist „Prostitutsiooninõudluse tagamaad ja tegelikkus” levitamaks avalikku teadlikkust ning edendamaks inimkaubitsemisest võitlust. Lisaks taotleb projekt paremat seaduse kehtestamist selles osas, mis puudutab inimkaubitsemist ja prostitutsiooni.

Projekt seob endaga ENÜ, mis on Eesti koordinaator Euroopa Naiste Lobby (EWL). ENÜ-l

on liikmeorganisatsioonid üle Eesti ja nende kaasatus võimaldab sõnumil jõuda igasse kohta riigis. ENUTi tegevjuht Ilvi Jõe-Cannon on projekti koordinaator; Eha Reitelmann ja Julia Kovalenko kohalikud teostajad. Projekti kestus on 1 aasta.

CATW võrgustiku koosolek ENUTis

ENÜ tutvustab EWL-i üldkoosolekul ettepanekut seoses 2006. aasta jalgpalli MM mängudega Saksamaal.

ENÜ ettepanek Euroopa Naiste Lobby koosolekul 15-16. oktoobril Londonis:

„Me palume EWL-il ja tema liikmetel protestida Saksamaa valitsuse ja Rahvusvahelise Jalgpalli Föderatsiooni kavatsuste vastu avada 2006. aasta jalgpallivõistluste ajaks lõbumajasid, kuhu tuuakse kokku umbes 40 000 naist - paljud neist inimkaubitsemise ohvrid -, kes pakuvad seksiteenuseid meestele, ja seeläbi rikkuda naiste inimõigusi ning 1949. aasta ÜRO „Inimkaubitsemise Mahasurumise ja Prostitutsiooni Eksploateerimise Konventsiooni” määrust.

Ettepaneku algatas ENUT, Eesti Naiste Ümarlaua liikmesorganisatsioon ja

sekretariaat. ENUT on aastaid teinud jõupingutusi võitlemaks kaubitsemise ja prostitutsiooniga mitte ainult Eestis vaid ka kõikides Balti riikides. Kuna igal aastal kaubitsetakse Baltimaadest läände sadu naisi, oli vajalik protestida 2006. aastal Saksamaal kavandatavate tegevuste vastu et vältida meie naiste kaubitsemist Maailmakarika mängude ajaks Saksamaale prostituuideks. Mitmete uudisteagentuuride väitel

paigutatakse 40 000-100 000 naist bordellidesse, mis ehitatakse mänguväljakute lähedusse. On märgitud, et Berliini ehitatakse mängude ajaks Euroopa suurim bordell. Need tegevused ja Saksamaa valitsuse poliitika, mis sisaldab legaliseeritud prostitutsiooni, stimuleerivad naiste ja lastega kaubitsemist Maailmakarika mängude ajal.

Ettepanekut

toetasid Läti, Leedu, Bulgaaria, Ungari ja Rootsi liikmed ning see võeti 16. oktoobril peetud EWL-i üldkoosolekul vastu ühegi vastuhäälleta.

ENÜ esindajad Londonis: Liia Hänni, Eha Reitelmann, Julia Kovalenko

Sotsiaalministeeriumi töö inimkaubanduse ennetamisel

Kristiina Luht
Soolise võrdõiguslikkuse osakonna peaspetsialist

Sotsiaalministeeriumisse jõudis inimkaubanduse teema 2002.a. kevadel, mil liituti Põhja- ja Baltimaade naistega kaubitsemise vastase kampaaniaga. Sellest ajast alates on soolise võrdõiguslikkuse osakonna (SVO) koordineerimisel tehtud erinevaid uuringuid ja viidud inimkaubanduse ennetamiseks läbi loenguid ja koolitusi üle Eesti. Organiseeritud on konverentse ja seminare Eestis, Lätis, Leedus ning Venemaal. Sihtrühmaks on olnud prostitutsiooni ja inimkaubanduse tõkestamisega tegelevad spetsialistid, sh politsei, sotsiaaltöötajad, arstid, noorsootöötajad, turvakodude ja kriisikeskuste töötajad, õpetajad, samuti nimetatud probleemidega tegelevate MTÜde esindajad. Välja antud on artiklikogumik „Prostitutsiooni legaliseerimise mõjud ja tagajärjed“, 2006.a. alguses avaldatakse artiklikogumik „Seksiostjad – kes nad on?“.

Kristiina Luht

Plaanime koolituste ja infomaterjalide väljaandmisega tulevikus jätkata, sest teadlikkuse tõstmine ning hoiakute kujundamine on olulisemaid teid inimkaubanduse ja prostitutsiooni vähendamisel. Septembris koolitasime Lõuna piirkonna

ohvriabitöötajaid, ohvriabi vabatahtlikke ja nende kontaktisikuid politseis, detsembris jõuame Lääne piirkonna ohvriabini, keda koolitame koostöös MTÜ Living for Tomorrow'ga. Hea koostöö erinevate MTÜ-dega on SVO-l olnud Põhja- ja Baltimaade kampaaniast peale. SVO tegeleb üsna palju ka inimkaubanduse ennetamiseks planeeritavate projektide nõustamisega.

Veel sel aastal jõuab Eesti vabariigi valitsuse kätte inimkaubanduse vastu võitlemise tegevuskava aastateks 2006-2009, mis määrab ülesanded kõikidele asjakohastele ministeeriumidele. Tegevuskava lahendab mitmed senised probleemid – ainult isiklikule huvile ja

kontaktidele rajatud tegevus peaks asenduma süsteemse lähenemisega probleemile ning vastutus määratakse väga konkreetselt ametkondade kaupa. Riiklik tegevuskava näeb ette ka ressursid uuringuteks ja koolitusteks. Seega loodame seni peamiselt Põhjamaade Ministrite Nõukogu poolt rahastatud tegevusi jätkata edaspidi juba

äärmusesse kaldumine meedia eeskujude ajal on negatiivne ja seda tuleks vältida. Paljuski kaldus paneeldiskussiooni arutelu (pool)palja keha kasutamisele reklaamis, mis jätkuvalt on inimeste seas huvipakkuv teema. Kokkuvõtteks võib öelda, et tegemist oli väikse vahekokkuvõttega keha kujutamise meediapildis ning selle võimalikest tagajärgedest noortele. Oleme selle diskussiooniga alles väga pika teekonna alguses. Aga kindlasti taskuks meil kõigil endale aeg-ajalt meelde tuletada, et kuigi ilus ja noor keha ei ole halb, on tegelikult elus siiski ka teistsugused kehad lubatud, olgugi et meedias neid sageli ei näe”.

Priit Pullerits (Postimehe vanemtoimetaja, Tartu Ülikooli ajakirjandusõppejõud): “Minu kui ainsa meesesineja eesmärk oli vähemasti mu enda silmis tasakaalustada naiselikkuse nägemust antud teemal - ülejäänud ettekanded olid ju kaunima soo esindajailt. Mäletan samalaadset üritust kevadest Rahvusraamatukogus, mis läks küll väga ühte väravasse, et esiteks meediaruum on pornot täis ja seetõttu olevat meil palju prostitutsiooni maast madalast peale, ja teiseks, naised on kõik tehtud meedias beibedeks ja see on alandav. See võib kõik tunduda tõesti nii, kui Piret Ráni otsib nimme välja meelad reklaamid (millest paljud

pärinevad seksiteenust pakkuvailt külgedelt lehtedes, mida aga ei ole sugugi palju) ja paneb neile taustaks mängima prantslaste orgastiliste oietega lembeloo. See on vahva manipulatsioon, mida aga mehelik kaine mõistus ei saa väga tõsiselt võtta. Esiteks, on ju ilus, kui inimesed näevad piltidel (reklaamides ja meediafotodel) välja ilusad - seda on ilus vaadata nii meestel kui naistel. Teiseks, ilus ja vormis on kasulik olla, sest kõik, absoluutselt kõik meditsiiniuuringud näitavad, et sellised inimesed on tervemad ja neil on vähem füüsilisi vaevusi. See hoiak, et ole aga paks, peasi, et oled endaga rahul, on kahjulik, sest see pigistab silma kinni tõsiasja ees, et sedasorti vormitu inimene on tegelikult haigustele ja hädadele palju rohkem avatud. Ja kolmandaks, on vale väita ja uskuda, et meedias näidatud kehakujud panevad noori inimesi nälgima ja muid õudusi enda kallal toime panema. Ei, meediakuvandid on ideaalid, ja ideaalid peavad ikka olema terved ja tervislikud - nende poole tuleb püüelda, ja pole hullu, kui kõik ideaalini ei jõua, aga küll oleks hullu, kui ideaalid maha kistaks.

Kadi Viik (Sotsiaalministeeriumi soolise võrdõiguslikkuse osakonna juhataja):
”Sotsiaalministeerium toetas üritust, sest peame väga

Konverents 10 aastat Pekingi naiste maailmakonverentsist

Eha Reitemann
ENÜ projektijuht

Eesti Naistühenduste Ümarlaud (ENÜ) korraldas 26. novembril Tallinna Ülikoolis konverentsi, millega tähistati 10 aasta möödumist ÜRO IV naiste maailmakonverentsist Pekingis. Tegemist oli ENÜ koostööprojekti lõppüritusega, mille käigus koguti kokku seni eesti keelde tõlgitud üksikud osad Pekingi deklaratsioonist ja tegevusplatvormist, tõlgiti ära ülejäänud materjal ja pandi see välja ENÜ kodulehele. Konverentsile eelnes Pekingi materjalide tutvustamine piirkondlikes naiste ümarlaudades. 1995. aastal vastu võetud Pekingi tegevuskavas on teatavasti kirja pandud olulisemad strateegilised valdkonnad ja tegevused, mis on tähtsad naiste diskrimineerimise lõpetamiseks ja soolise võrdõiguslikkuse saavutamiseks kõigis riikides. Ehkki möödunud kümne aasta jooksul on toimunud mitmeid positiivseid muutusi, on paljud tegevuskavas kajastuvad probleemid Eestis siiani lahendamata. Seetõttu on eriti oluline, et tegevuskava tekst on meile kõigile nüüd ka emakeeles kättesaadav. Konverentsi kavas oli lühike kokkuvõte kümne aasta jooksul soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas toimunud arengutest maailmas ja Euroopas, esinejateks Taani suursaadik Eestis Kirsten Geelan ja Saara Ruokanen Soome naiste koostöövõrgustikust NYTKIS.

Seejärel keskenduti kolmele Pekingi tegevusplatvormis käsitletud teemale tänases Eesti

oluliseks seda, kuidas naised ja mehed kujutatakse meedias ning mismoodi see mõjutab inimesi, nende arusaamasid soorollidest ja sellest, milline peaks olema ideaalne mees ja ideaalne naine. Minu jaoks jäi kõige rohkem kõlama aktivismi pool - kui tunned, et reklaam või meediasisu häirib, siis protesti! Ära tarbi asju, mida müüakse sinule vastuvõetamatute sõnumite või piltidega. Iseenesest ei muutu mitte midagi. Ole kriitikameelne ja väljenda enda seisukohta valjuhäälselt.

Samas suunas pani mõtlema ka Eha Rüütel, kes rääkis kui kõrged on Eesti naiste nõudmised iseendale ja seda eriti vanema generatsiooni naiste puhul. Siin on küll koht, kus iga ema peaks mõtlema, missuguseid ootusi ja nõudmisi oma tütardele üle kannab. Kas on tõesti võimalik olla perfektse välimusega, intelligentne, parim koduhoidja ja lisaks veel ideaalne suhtekorraldaja ka, ilma psühhiaatri vastuvõtule sattumata? Sageli käsitletakse teemat moraaliseisukohast lähtuvalt (et need, kes paljaste kehade vastu protesteerivad, teevad seda eelkõige seepärast, et paljaksolemise on kuidagi ebamoraalne). Probleem on hoopis selles, et inimesteks tehakse müügiobjekt ja neil kaob sisu, inimlikkus. Lisaks sellele edastatakse ka sõnumit, et kõik on müügis - kaasaratud see keha mida reklaamitakse.”

kontekstis - naised otsuste langetamisel, naised ja keskkond ning naistevastane vägivald.

Naiste osast otsuste langetamisel rääkisid tipp-poliitikud - Euroopa Parlamendi liige Marianne Mikko ja Riigikogu liige Evelyn Sepp, samuti endine Riigikogu liige Liia Hänni, kes andis ülevaate naiste kandideerimisest 2005. aasta kohalike omavalitsuste valimistel.

Konverentsi kavas oli samuti terav keskkonnateemaline arutelu. Lääne-Virumaa ümarlaua naised on seoses põlevkivikaevanduste laiendamise kavadega Pandivere maile juba pikemat aega tõsiselt mures tänaste ja homsete eestimaalaste elukeskkonna pärast. Et Pandivere probleemid võivad puudutada hoopis laiemat piirkonda, kui Lääne-Virumaa, toodi teema üle Eesti kokku tulnud naiste ette. On teada, et Lääne-Virumaale Pandivere mõjualale kavandatakse uusi põlevkivikaevandusi. Keskkonnaministeerium on võtnud menetluse vana maapõueseaduse kehtimise viimastel päevadel OÜ Merko Kaevandused poolt esitatud kaevandamisloa taotluse Sonda, Rägavere ja Maidla vallas. Koos teadlaste ja looduskaitsjatega tahetigi konverentsil saada selgust, milliseid tagajärgi võib kaevandamine Pandiveres, enamuse Eesti jõgede lätetel, endaga kaasa tuua. Konverentsil kuulati Lääne-Virumaa Naiste Ümarlaua esindaja Meeri Metsmakeri sõnavõttu, pikki aastaid Lääne-Viru maakonna rahvatervise spetsialistina töötanud Taimi Parve ettekannet keskkonna saastamise tagajärgedest Lääne-Virumaal, TTÜ Geoloogia instituudi vanemteaduri Hella Kinku ettekannet Pandivere loodusest ja TTÜ professori Raivo